

EGENTLIGA FINLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

GULSOT HOS NYFÖDD

Varför gulfärgas en nyfödd

Över hälften av nyfödda barn lider av någon del gulsot under den första veckan och vissa behöver vård till det. Gulsot beror huvudsakligen av två orsaker:

I livmodern har fostret mycket hemoglobin i sitt blod, för att kunna effektivt använda syre som kommer via moderkakan. Efter födseln får barnet syre direkt från lyften och behöver därför inte mer så mycket hemoglobin. Det extra hemoglobinet sönderfalls och orsakar det gula ämnet, vars namn är bilirubin. Detta orsakar gulsoten hos nyfödda.

Levern omformar bilirubinet så att den kan utsöndras från kroppen. Dock är levern hos nyfödda så pass omogen i att omforma bilirubin att det tar några dagar för levern att klara av hela processen tillräckligt effektivt. Under dessa få dagar ökar gulfärgningen. Allt detta är fullt normalt fastän en nyfödd kan lida av så hård gulsot att det krävs vård.

Onormala tillstånd som ökar gulsot

Tillstånd som ökar gulsot är:

- prematur födsel
- barnet är uttorkat
- svullnad/blåmärken
- asiatisk ras
- vissa skillnader mellan moderns och barnets blodgrupper
- vissa infektionssjukdomar

Alltid då barnet lider av ovanligt stark gulsot, tar vi dessa tillstånd i beaktande. Gulsot kan även bero på ärtliga orsaker.

Det lönar sig att kontakta en Barnläkare ifall:

- familjens tidigare barn eller nära besläktade barn lidit av gulsot
- det förekommer röd blodkroppssjukdomar i släkten, varför man opererat bort mjälten

Vårdmetoder

Överflödigt gulsot vårdas med ljusbehandling, för att hindra skadligt höga bilirubinvärden. Vården grundar sig på att blåljus kan lösa upp bilirubinet och utsöndra det sedan genom urinet.

Tillräcklig näring och bra tarmfunktion är mycket viktiga faktorer i gulsotsbehandling. Ljusbehandling orsakar ibland liten irritation på huden eller diarré, men dessa symptom går snabbt över då behandlingen läggs av. Förutom dessa är ljusbehandling helt ofarligt och orsakar inte barnet smärta.

Ljusbehandlingen räcker vanligtvis från ett till tre dygn. Behandlingen avslutas vanligtvis då bilirubinet klart börjat minska.

Endast i få fall av nyföddas gulsot behövs åtgärder efter att gulsoten gått förbi och barnet åkt hem. Barnet kan alltså vårdas normalt hemma. Ifall gulsoten kräver efterhandskontroll

Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt • www.vsshp.fi/sv • Växel 02 313 0000

Denna anvisning är ämnad för våra patienter som är i ett vårdförhållande.